

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1247
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/35
Karar Numarası : 2023/1030
Başvuran : S. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Sakarya 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
: 2- Hendek Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın çıplak aramaya karşı çıktığı için haksız yere hakkında idari soruşturma başlatıldığı ve yaşadığı diğer hak ihlalleri iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Hendek Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumuna kabul işlemleri sırasında arama yapılması için montunu ve hırkasını çıkardığını ancak darp izi olup olmadığına ve çukur bölgelerine bakılması için kendisinden çıplak soyunmasının istendiğini, 3 saatlik bekleme süresi için onur kırıcı şekilde üst aramasına gerek olmadığını, elle üst araması yapılabileceğini ve vücudunda darp izi olmadığına dair dilekçe verebileceğini belirttiğini, önlük giyse de vücuduna ve çukur bölgelerine bakılacağına söylendiğini, önlük giymenin de onur kırıcı aramayı engelleyemeyeceğini, sonrasında eve gideceğini düşünürken kendisine tutuklandığını söylendiğini,

b. Götürüldüğü Sakarya 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda da çıplak aramaya tabi tutulmak istendiğini, açık ceza infaz kurumundaki personele yaptığı açıklamayı bulunduğu kurumda da yaptığını ve dedektörle aranarak X-Ray cihazından geçirildiğini, sonrasında aramaya direndiği gerekçesiyle hakkında Ferizli Cumhuriyet Başsavcılığınca adli, Kurum İdaresince idari soruşturma başlatıldığını, çıplak olmak istememesinin ahlaki bir durum olduğunu ve aktif ya da pasif bir direnme olmadığını, adli soruşturmanın kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verilerek neticlendiğini, Kurum İdaresi tarafından karar verilen disiplin cezası nedeniyle ise tutukluluğunun devam ettiğini,

c. Kuruma geldiğinden itibaren 10 gün kaldığı koğuşun ceza hücresi olarak adlandırıldığını, elektrik prizinin olmadığını, lambanın dışarıdan açılıp kapatıldığını, içeride yataktan başka masa, sandalye ya da herhangi bir eşya olmadığını, tuvalet için ayrı bir bölme olmadığı ve tuvaletin koğuşun içinde olmasından dolayı tuvalet kokusu eşliğinde yemek yediğini, kapı mazgalından bakıldığında tuvalet ve duşun görüş alanında olduğunu, pencere tel ızgara ile kapatıldığı için içerisinin karanlık, havasız ve rutubetli olduğunu,

ç. 37 gün boyunca tek tutulduğunu, 22 gün boyunca havalandırma alanına çıkamadığını ve ısrarı

neticesinde günde 1 saat havalandırmaya çıkmaya başladığını, ailesinin telefon evrakını göndermesine ve Kurumdan evrakın iletildiğine dair teyit almasına rağmen kendisine evrakın gelmediği söylenerek telefon hakkından yararlandırılmadığını, disiplin cezası adı altında haksız yere hapis cezası ile cezalandırıldığını, 26/5/2022’de ise Gebze Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna getirildiğini iddia etmekte olup gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Sakarya 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın üst ve eşya araması yapılacağı sırada infaz ve koruma memurlarının görevini yapmasına engel olarak aramaya direndiği ve aramayı reddettiği, başvuranın çıplak şekilde aranmadığı, kaba kıyafetleri çıkartılmak suretiyle el dedektörü kullanılarak ve elle arama yapıldığı, arama işleminin mevzuata uygun şekilde yapıldığı,

b. İleri sürülen iddialara ilişkin olarak 6/5/2022 tarihinde idari soruşturma başlatıldığı, soruşturma neticesinde personelin mevzuata aykırı eylem, kusur, kasıt ya da ihmalinin olmadığı yönünde karar verildiği, başvuranın aramaya karşı direnerek memurun görevini yapmasına yönelik tutum ve davranışı gereği Ferizli Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu, Kurum İdaresi tarafından da idari soruşturma başlatıldığı ve aramaya karşı çıkmak eyleminden dolayı bir ay süre ile ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasına karar verildiği,

c. Başvuranın kalacağı koğuşun belirlenmesinin ardından Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla yapılan kontrollerde kamu malına zarar vermek suçundan hükümlü olarak gelmiş olsa da önceden silahlı terör örgütüne üye olma ve terör örgütü propagandası yapmak suçlarından hüküm almış olduğunun tespit edilmesi nedeniyle suç grubu ayırımı mevzuatı doğrultusunda tek kişilik koğuşa yerleştirildiği belirtilmiş ve ilgili belgeler cevabi yazı ekinde sunulmuştur.

4. Muhatap Hendek Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın Kuruma giriş işlemleri yapıldıktan sonra üst aramasının yapılması için kabine alındığı, mont ve hırkası arandıktan sonra fiziksel aramayı kabul etmediği, tek kullanımlık önlük verilip mevzuata uygun şekilde arama yapılacağı söylene ve Kurum psikoloğu kendisiyle görüşse de başvuranın aramaya karşı çıktığı,

b. 19/4/2022 tarihinde tutanak tutularak başvuran hakkında idari soruşturma başlatıldığı ve soruşturmanın hala devam ettiği, 2/9/2012 tarihli ve 28399 sayılı Resmî Gazete ile yürürlüğe giren Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği’nin 12’nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında başvuranın kapalı ceza infaz kurumuna gönderildiği belirtilmiş olup ilgili belgeler cevabi yazı ekinde sunulmuştur.

5. Muhatapların yazılı görüşlerine karşı başvuran tarafından süresi içerisinde herhangi bir yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevleri” 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”

7. Mezkûr Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da

yapılabilir. Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz. Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz.

(...)

(8) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(...)”

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı yönünden de incelenir.”

9. Mezkûr Yönetmelik'in “Ön inceleme üzerine verilecek kararlar” başlıklı 49'uncu maddesinin altıncı fıkrası şöyledir:

“Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yazılı görüşü ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. Başvuru dosyası kapsamında yapılan incelemede, başvuranın; çıplak aramaya karşı çıktığı için haksız yere hakkında idari soruşturma başlatıldığı ve bu uygulama sonucu çeşitli hak ihlallerine maruz kaldığı iddiasına ilişkin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 2. Dairesi'nin 2/5/2023 tarihli ve 30 sayılı toplantısında 2023/356 sayılı kabul edilmezlik kararının verildiği anlaşılmıştır.

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinde; Kuruma yapılan başvuruların, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce başvurunun Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı yönlerinden inceleneceği düzenlemesine yer verilmiştir.

14. Başvuru yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde; başvurunun sebeplerinin, konusunun ve taraflarının, Kurumda daha önce incelenmiş, araştırılmış ve sonuçlandırılmış olan bir başvuruyla aynı olduğu, bu nedenle inceleme şartlarını taşımadığı anlaşılan başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĐUNA,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

06/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
ye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
ye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
ye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
ye